Skriftlig eksamen i Erhvervsøkonomi

4 timers skriftlig prøve

Dette opgavesæt består af 4 delopgaver, der indgår i bedømmelsen af den samlede opgavebesvarelse med følgende omtrentlige vægte:

Opgave 1	***25%***
Opgave 2	***25%***
Opgave 3	***25%***
Opgave 4	***25%***
I alt	***100%***

Til prøven er alle hjælpemidler tilladte – også elektroniske

Opgavebesvarelsen skal afleveres i henhold til skolens eksamensreglement jf. bekendtgørelse nr. 1500 af 2. december 2016

Mandag den 3. juni 2019
Kl. 14.00 – 18.00

Virksomheden CHIESA A/S sælger produkter til danske kirker og kirkegårde. Sortimentet er bredt og spænder fra sten, grus og haveredskaber til andre, mere branchespecifikke produkter som kistehåndteringsvogne, præstekjoler og altervin. Flere af de branchespecifikke produkter udvikles og produceres selv af virksomheden, som de senere år har oplevet en større vækst i salget af især disse produkter.

CHIESA A/S har netop vedtaget en ny strategiplan for de kommende år og forventer som led i strategien at gennemføre nogle nye tiltag. I den forbindelse ønsker virksomheden din hjælp til at svare på nogle problemstillinger, som er beskrevet i de 4 opgaver. Opgaverne kan løses uafhængigt af hinanden.

Opgave 1
Virksomhedens økonomichef har gennem længere tid været sygemeldt og har derfor ikke fået færdiggjort budgettet for 2019. Med udgangspunkt i regnskabet for 2018 er der dog opstillet nogle forudsætninger for budgettet.

Resultatopgørelsen for 2018 ser således ud:

Resultatopgørelse (1.000 kr.)	**2018**
Omsætning	34.250
- Materialer	- 20.940
- Produktionslønninger	- 2.063
Dækningsbidrag	11.247
- Salgs- og distributionsomkostninger	- 6.210
- Administrationsomkostninger	- 927
- Øvrige omkostninger	- 870
Indtjeningsbidrag	3.240
- Afskrivninger	- 804
Resultat af primær drift	2.436
- Finansielle nettoomkostninger	- 381
Resultat før skat	2.055
- Skat	- 452
Resultat efter skat	1.603

Der er opstillet følgende forudsætninger til resultatbudgettet for 2019:

a) Salgspriserne forventes at stige med 3%, samtidig med at afsætningen forventes at stige med 1%.
b) Materialepriserne forventes uændrede.
c) Lønsatserne i produktionen forventes at stige med 2,5%.
d) Salgs- og distributionsomkostningerne forventes at stige med 4%.
e) Administrationsomkostningerne forventes at stige med 2%.

f) Øvrige omkostninger forventes at stige med 4%.

g) Afskrivningerne estimeres til tkr. 450 på Maskiner og Anlæg samt tkr. 400 på Biler. Der afskrives ikke på Bygninger.

h) Finansielle nettoomkostninger forventes at falde med tkr. 15.

i) Der skal beregnes 22% i skat af Resultat før skat. Skatten forventes betalt i 2019.

1.1 Opstil resultatbudgettet for 2019.

Balancen pr. 31/12-2018 ser således ud:

Balance pr. 31.12.2018 (1.000 kr.)			
AKTIVER:		**PASSIVER**	
Materielle anlægsaktiver:		***Egenkapital:***	
Bygninger	3.604	Selskabskapital	500
Maskiner & Anlæg	1.258	Reserver	1.772
Biler	1.480	Overført overskud	1.603
Anlægsaktiver i alt	**6.342**	**Egenkapital**	**3.875**
		Langfristede gældsforpligtelser:	
Omsætningsaktiver:		Prioritetsgæld	2.510
Varebeholdning	4.974	Banklån	1.200
Varedebitorer	3.225	**Langfristet fremmedkapital i alt**	**3.710**
Likvide midler	50		
Omsætningsaktiver i alt	**8.249**	***Kortfristede gældsforpligtelser:***	
		Kassekredit (maksimum tkr. 3.000)	1.993
		Varekreditorer	2.412
		Anden kort gæld	2.601
		Kortfristet fremmedkapital i alt	**7.006**
		Gældsforpligtelser i alt	**10.716**
Aktiver i alt	**14.591**	**Passiver i alt**	**14.591**

Øvrige budgetforudsætninger for 2019:

j) Det forventes, at der skal investeres tkr. 500 i Maskiner og Anlæg samt tkr. 400 i Biler.

k) Varebeholdninger skal beregnes under ét og ud fra en gennemsnitlig lagertid på 80 dage. (Materialer og arbejdsløn samlet skal benyttes som beregningsgrundlag).

l) Varedebitorer budgetteres ud fra en betalingsbetingelse på 30 dage netto.

m) Der ønskes fortsat en likvid beholdning på tkr. 50.

n) Varekreditorer budgetteres ud fra en betalingsbetingelse på 45 dage netto. Materialekøbet forventes at svare til materialeforbruget.

o) Der skal i 2019 afdrages tkr. 300 på prioritetsgælden og tkr. 350 på banklånet.

p) Anden kort gæld forventes at falde med tkr. 600.

q) Udbytte for 2019 budgetteres til tkr. 1.000 (forventes først udbetalt i 2020).

1.2 Opstil likviditetsbudgettet for 2019.

1.3 Opstil den budgetterede balance pr. 31/12-2019 med tilhørende noter.

Opgave 2

Virksomheden overvejer at investere i en ny lagerautomat, som vil kunne frigøre en del plads på lageret, samtidig med at der vil kunne opnås nogle besparelser i lønomkostningerne til deltidsansatte lagermedarbejdere. Lagerchefen har det seneste år besøgt potentielle leverandører for at se og vurdere forskellige typer af lagerautomater, og virksomheden har i den forbindelse afholdt omkostninger til rejser og ophold for i alt kr. 30.000.

CHIESA A/S har modtaget tilbud på en lagerautomat af typen EFFI-1 til en anskaffelsespris på kr. 725.000. Inden lagerautomaten kan tages i brug, forventer lagerchefen, at der vil påløbe monteringsomkostninger på i alt kr. 10.000, og at der skal afholdes kr. 5.000 til uddannelse af personalet, der skal betjene automaten.

Hvis virksomheden vælger at foretage investeringen, forventer man at opnå følgende besparelser i lønomkostningerne:

År	Forventet lønbesparelse
1	kr. 125.000
2	kr. 125.000
3	kr. 125.000
4	kr. 125.000
5	kr. 125.000
6	kr. 125.000
7	kr. 125.000
8	kr. 125.000
9	kr. 125.000
10	kr. 125.000

Lagerchefen vurderer, at de årlige omkostninger til drift og vedligeholdelse af lagerautomaten vil udgøre kr. 12.000. Automatens forventede levetid er på 10 år, hvorefter scrapværdien forventes at udgøre 10% af anskaffelsesprisen.

CHIESA A/S anvender en kalkulationsrente på 9% p.a.

2.1 Beregn investeringens kapitaltjeneste og forklar kort hvad kapitaltjenesten er et udtryk for.

2.2 Beregn investeringens kapitalværdi og bestem om investeringen er lønsom.

2.3 Beregn investeringens interne rentefod med 2 decimaler.

2.4 Beregn hvor meget de årlige omkostninger til drift og vedligeholdelse højst må være, for at investeringen er lønsom.

2.5 Beregn hvor meget scrapværdien mindst skal være, for at investeringen er lønsom.

Opgave 3
Til at dække sine fremtidige finansieringsbehov har CHIESA A/S indhentet 3 forskellige lånetilbud, som alle giver et provenu på kr. 2.000.000.

- Et annuitetslån i banken – rente 5,0 % p.a. med kvartalsvis rentetilskrivning –etableringsomkostninger på 2% af provenuet – løbetid 5 år.

- Et stående lån fra et finansieringsselskab – rente 6,0 % p.a. med halvårlig rentetilskrivning – etableringsomkostninger kr. 10.000 – løbetid 10 år.

- Et serielån i kreditforening – rente 3,0 % p.a. med helårlig rentetilskrivning –etableringsomkostninger kr. 58.000 – løbetid 10 år og en forventet kurs på 98,00.

3.1 Beregn den effektive rente p.a. med 2 decimaler ved hvert af de 3 lånetilbud.

3.2 Nævn 3 elementer, som generelt medvirker til at et låns effektive rente p.a. er højere end lånets pålydende rente p.a.

CHIESA A/S overvejer, som alternativ til fremmedfinansiering, at dække en del af det fremtidige finansieringsbehov gennem tilførsel af ny egenkapital.

3.3 Nævn 3 karakteristika, hvor egenkapital og fremmedkapital er forskellige.

Opgave 4
CHIESA A/S har udviklet en kistehåndteringsvogn i 2 typer (en manuel type samt en elektrisk type) og har opstillet følgende forventede afsætningsrækker for de 2 typer vogne:

Alternativ	Salgspris i kr.	Afsætning i stk.
MANUEL-1	10.000	250
MANUEL-2	9.500	300
MANUEL-3	9.000	350
MANUEL-4	8.500	400

Alternativ	Salgspris i kr.	Afsætning i stk.
ELEKTRISK-1	15.000	200
ELEKTRISK-2	14.000	300
ELEKTRISK-3	13.000	500
ELEKTRISK-4	12.000	600

Det koster kr. 4.000 at producere 1 stk. MANUEL og kr. 8.000 at producere 1 stk. ELEKTRISK.

Det tager 60 minutter at producere 1 stk. MANUEL og 90 minutter at producere 1 stk. ELEKTRISK.

CHIESA A/S har en begrænset kapacitet til denne produktion på 780 timer.

4.1 Opstil den optimale afsætningsplan for de 2 produkter samt indtjening i alt under hensyntagen til den begrænsede kapacitet.

CHIESA A/S har fået mulighed for at udvide kapaciteten med op til 350 timer mod at betale en meromkostning på kr. 400 pr. time.

4.2 Opstil den nu optimale afsætningsplan for de 2 produkter samt indtjening i alt under hensyntagen til muligheden for at udvide kapaciteten.

4.3 Giv et begrundet svar på om virksomheden bør udnytte en eventuel mulighed for at udvide kapaciteten yderligere ud over de 350 timer, hvis dette bliver muligt (du skal ikke lave beregninger).